

Aan de leden van de Gemeenteraad

(onder embargo tot 23 november 2011 om 20.00 uur)

Postbus 292
2300 AG Leiden

t: 071 516 51 05
f: 071 516 51 04
rekenkamercommissie@leiden.nl

Leiden, 18 november 2011

Onderwerp: Onderzoek 'Uitvoering Leerplichtwet 1969'

Geachte leden,

Hierbij bieden wij u het onderzoeksrapport "Uitvoering leerplichtwet door het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL)" aan. Dit onderzoek is in opdracht van de Rekenkamer(commissies) van een groot aantal gemeenten in Holland Rijnland, waaronder de Rekenkamercommissie Leiden, uitgevoerd. Voor de Rekenkamer(commissies) is dit het eerste onderzoek dat in regionale samenwerking tot stand is gebracht.

In het onderzoek staan drie vragen centraal:

- Worden de door de Leerplichtwet aan de gemeenten opgedragen taken doelgericht en doelmatig uitgevoerd door het RBL?
- Levert de samenwerking in het RBL de verwachte meerwaarde op?
- Op welke manier geven de gemeenteraden invulling aan hun kaderstellende en controlerende rol?

In hoofdstuk 8 van het rapport treft u de conclusies en aanbevelingen per onderzoeksvraag aan. In de bijlage bij het rapport zijn bovendien factsheets per gemeente opgenomen. Factsheet 3 bevat gegevens over de gemeente Leiden.

In deze brief brengen wij als Rekenkamercommissie Leiden enkele onderwerpen in het bijzonder onder uw aandacht.

RBL functioneert efficiënt, maar ontbeert streefwaarden

Het RBL voert haar taken uit zoals in de wet is bedoeld en doet dat efficiënt. Er is echter onvoldoende zicht op de doeltreffendheid van het RBL, onder andere door het ontbreken van (sturing op) streefwaarden. Aanbevolen wordt deze met ingang van 2012 wel vast te stellen. Het gaat daarbij om de mate waarin scholen verzuim melden en de omvang van verzuim onder leerlingen.

Uit de cijfers in de factsheet voor Leiden blijkt bijvoorbeeld dat het aantal verzuim meldende basisscholen in de afgelopen jaren gedaald is van 65 % naar 57 %. Niet duidelijk is of deze daling daadwerkelijk komt door dalend verzuim of omdat minder scholen verzuim aan het RBL melden. In dit verband is de stijging in Leiden van zgn. signaalverzuim (de leerling is afwezig als gevolg van achterliggende problemen zoals psychische problemen, problemen thuis enz.) met meer dan 50 % verontrustend.

Het RBL heeft aangegeven dat een verbeteringslag wordt gemaakt bij het afleggen van schoolbezoeken waardoor een betere beoordeling van de verzuimregistratie kan plaats vinden. De Rekenkamercommissie Leiden vindt het echter onbegrijpelijk dat het RBL deze essentiële informatie over de betekenis van de registratiecijfers niet kan geven.

Verzuimregistratie is er voor maatschappelijk doel

Het doel van verzuimregistratie is het voorkomen van (structureel) schoolverzuim en voortijdige schooluitval. Het RBL dient in dit licht betekenis te kunnen geven aan de gegevens van de verzuimregistratie en deze dienen te worden gerelateerd aan de vast te stellen streefwaarden. Het overschrijden van die streefwaarden dient te leiden tot vervolgacties door het RBL zelf, de betrokken school en/of de gemeente. In het belang van zowel leerlingen als maatschappij verdient actieve sturing hierop de hoogste politieke aandacht.

Omdat het onderzoek zich uitsluitend heeft gericht op het functioneren van het RBL bevat het rapport geen informatie over de taakverdeling tussen RBL, scholen en gemeenten. Uit het rapport blijkt wel dat die taakverdeling dringend geëxpliciteerd dient te worden.

Het RBL heeft meerwaarde die onvoldoende wordt benut

Uit het onderzoek blijkt dat de meerwaarde van regionale samenwerking op het terrein van schoolverzuim door alle partijen wordt beleefd, maar ook hier wordt geconstateerd dat sturing op meerwaarde ontbreekt. Door actief om te gaan met de resultaten van het RBL kan zichtbaar een bijdrage geleverd worden aan preventief jeugdbeleid en arbeidsmarktbeleid. Structureel schoolverzuim en voortijdige schooluitval zijn immers belangrijke ingrediënten van andere ongewenste maatschappelijke situaties, zoals vandalisme, drugsgebruik, criminaliteit, etc. Zaken waarop de gemeente zich met preventief jeugdbeleid juist richt en die de gemeente veel geld kosten. Een krachtiger investering in het voorkomen van schoolverzuim (de voorkant) zou de gemeente mogelijk veel geld (aan de achterkant) kunnen besparen. Datzelfde geldt voor arbeidsmarktbeleid: voor het realiseren van doelstellingen als voorkomen van jeugdwerkloosheid is juist het actief volgen van onderwijs en het behalen van diploma's van groot belang.

Gemeenteraden vullen kaderstellende en controlerende rol beperkt in

Op de derde onderzoeksvraag gericht op de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden, geeft het onderzoeksrapport weer dat deze rol slechts beperkt wordt ingevuld. Ook dat is – juist in het licht van het voorgaande – ernstig. Hierdoor kan de gemeenteraad niet goed besluiten over de inzet van middelen. Met het overdragen van taken aan het RBL en het periodiek monitoren van de operationele uitvoering daarvan is het College er niet. Juist door actieve sturing op specifieke (gemeentelijke) beleidsaccenten, kan er meer uit het RBL gehaald worden. Naar de mening van de Rekenkamercommissie Leiden dient het hierbij te gaan om het formuleren van uitdagende doelstellingen ter voorkoming van structureel verzuim en voortijdige schooluitval. Daarmee wordt tevens een bijdrage geleverd aan de doelstellingen van jeugd- en arbeidsmarktbeleid.

Graag lichten wij het onderzoeksrapport en onze bevindingen toe in de vergadering van de raadscommissie Onderwijs en Samenleving op 24 november 2011.

Met vriendelijke groet,
Rekenkamercommissie Leiden,
Cornelis van der Werf, voorzitter